

Նամակ եղբայրն իր եղբոր:

Միրելի Պենոն Սեան (1958-ի շրջանաւարտ),

Ներէ ինծի եթէ այս նամակով կու գամ խանգարելու հոգիիդ խաղաղութիւնը, Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան փակման որոշումին առիթով:

Եկուր միասին շուրջ յիսուն տարի ետ երթանք, դէպի այն գեղեցիկ պատանեկան օրերը, երբ դուն, ես եւ մեր ընկերները հասակ կ'առնէինք Մելգոնեանի խաղաղ ու կապոյտ երկինքին տակ: Կը յիշե՞ս Հաստատութեան Ֆանֆարատունը, երբ մեր փորձերը կը կատարէինք, դուն՝ աաքսֆոնի վրայ, իսկ ես՝ թրմփէթի վրայ, ու ամէն Մայիսին, Մակարավանքի ուխտի օրուան, Մելգոնեանի փողերախումբով կը խանդավառէինք ուխտաւորները, խմբավար Վահան Պէտլեանի առաջնորդութեամբ: Հաւանաբար՝ այդ օրերը մոռցած ես: Կը յիշե՞ս, երբ Մելգոնեանի դաշտին վրայ հուժկու սրունքներով ֆութպոլի գնդակը կը հարուածէիր, ան կը հասնէր դաշտին մէկ ծայրէն միւսը, առիթ տալով Միքայէլ Նագգաշեանին գեղեցիկ կոլ սը նշմարելու հակառակորդին բերդէն ներս: Թերեւս մոռցած ես: Կը յիշե՞ս այն երջանիկ օրերը, որ կ'ապրէիր դուն ընկեր ընկերուհիներով, ըլլալ դասի պահերուն եւ կամ զբօսանքի ժամերուն, վստահ եմ չես յիշեր: Կը յիշե՞ս այն տարիները, երբ տակաւին կը կրէիր Գոյումձեան մականունը եւ իբրեւ վատոյժ պատանի սկսար սանդխամատ առ սանդխամատ բարձրանալ Մելգոնեանի իւրաքանչիւր դասարանէն, կազմուելով եւ զօրանալով մանմնապէս, հոգեպէս եւ մտովին, օր մըն ալ հասնելու համար Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան ամենաբարձր գագաթները, Պենոն Գոյումձեանէն դառնալով Պենոն Սեանի, վստահ եմ չես յիշեր: Կը յիշե՞ս այն օրերը, երբ Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսը Լիբանանի Պիքֆայայի բարձրունքին վրայ կուրծքդ կը զարդարէր «Կիլիկեան Իշխան»ի շքանշանով եւ դուն կը խոստովանէիր, որ կեանքիդ բոլոր յաջողութիւնները կը պարտէիր Մելգոնեանին, որ քեզ տուաւ ամէն ինչ, կրթութիւն, ուսում, ինքնավստահութիւն եւ հպարտութիւնը հայ ըլլալուդ: Չէ՛, վստահ եմ, չես յիշեր:

Այս որքան հոգեկան անկում, երբ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան 15 գործընկերներուդ հետ կը ստորագրէիր մահաւճիւղ սիրեցեալ վարժարանիդ: Արդեօք վայրկեան մը ձեռքդ չդողա՞ց, արդեօք պահ մը աչքերուդ առջեւ չերեացի՞ս Մելգոնեան բարերարներուն բարի դէմքերը: Ինչ կարեւորութիւն ունէր միւս ընկերներուդ համար, թէ Մելգոնեանը գոյութիւն ունեցեր է կամ ոչ: Հաւանաբար անոնցմէ շատեր Մելգոնեանի ուր ըլլալն անգամ չեն գիտեր: Բայց քեզի համար Մելգոնեանը քու էութեանդ մէկ մասնիկն է ու տարին 365 օր անով կ'ապրիս: Արդեօ՞ք օր մը հանգիստ խղճով պիտի կարենաս քնանալ, երբ գիտես որ այլեւս գոյութիւն չունի երկրի վրայ Մելգոնեանը:

Ո՛չ, ինծի համար այնքան մեծ ցաւ է, երբ բարեյիշատակ եւ դպրոցաշէն նախագահին թափուր ձգած աթոռին վրայ կը բազմի իր սիրելի դաստրը, որ կրթական հաստատութիւն մը կը շփոթէ վաճառատան մը հետ եւ անշահաբեր կրթական օձախները մի առ մի կը սկսի փակել:

Ինծի համար այնքան մեծ ցաւ չէ, երբ ՀԲԸՄ-ի նորընտիր նախագահը, որ նախքան նախագահութեան հասնիլը փառաբանողն ու ջատագովողն էր Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան, հագիւ գահին նստած, կը սկսի զգայացունց յայտարարութիւններու, թէ՛ նոր դարու պահանջներու գոհացում տալու համար ՀԲԸՄ-ը 21-րդ դարուն սկիզբը վերատեսութեան պիտի ենթարկէ իր բոլոր գործունէութիւնները: Այսինքն՝ հինը քանդել (ոչ հինցածը) եւ նորը կառուցել՝ հիմք չունեցող ծրագիրներով:

Ո՛չ, ինծի համար այնքան մեծ ցաւ չէ, երբ անգլիախօս անձ մը կը նշանակուի իբր ՀԲԸՄ-ի հայ դպրոցներու կրթական պատասխանատու, որ ոչ միայն ծանօթ չէ հայ դպրոցներուն անցուցած տագնապներուն, այլ նաեւ կասկածելի են իր ունեցած կարողութիւնները կրթական մարզէն ներս:

Միրելի եղբայրս Պենոն, ինծի համար այնքան մեծ ցաւ չէ, երբ արանդական կուսակցութեան մը կեդրոնական վարչութիւնը կը յայտարարէ, որ այլեւս ժամանկն է որ փակուի Մելգոնեանը, այն կուսակցութիւնը, որուն Մելգոնեանը տուաւ եւ մինչեւ այսօր կու տայ իր լաւագոյն մտաւորականները եւ ղեկավարները:

Միրելի Պենոն, ինծի համար այնքան մեծ ցաւ չէ, երբ Կիպրոսի հայ համայնքը, որուն մէկ մասնիկն ես դուն, ընկղմելու վրայ է, իսկ անոր տէրն ու հովանատրողը՝ Կիլիկիոյ Աթոռի գահակալը, որ կայք հաստատած է Լիբանանի մէջ, քար լռութիւն կը պահէ:

Ո՛չ, սիրելի եղբայրս Պենոն, ինծի համար մեծ ցաւ չէ, երբ ոչ մէկ ձայն կը լսուի Ս. Էջմիածնի Աթոռի գահակալէն, որ ՀԲԸՄ-էն վերջ կու գայ երկրորդը, տնօրինելու Մելգոնեանի ճակատագիրը, երբ առաջինը ձախողի իր առաքելութեան մէջ: Հաւանաբար այն ակնկալիքով, որ Հաստատութեան ոսկի բանալիները իրենց պիտի յանձնուին:

Միրելի եղբայրս Պենոն, ինծի համար մեծ ցաւ չէ, երբ հայրենի պետականութիւնը ամէն ճիգ կը թափէ կողմնորոշելու ՀԲԸՄ-ի կողքին՝ Հաստատութիւնը լուծարքի ենթարկելու անոր որոշումին մէջ, անշուշտ բաժին յուսալով, բայց աւա՛ղ, մոռնալով որ այսօր կը քանդուի Սփիւռքի գոյատեւման պայքարի ամենակենսական կռուաններէն մէկը:

Ինծի համար մեծ ցաւ չէ, երբ կը տեսնեմ Կիպրոսի բարեջան կառավարութիւնը, որ հեռաւտե կողմնորոշումով ամէն ճիգ կը թափէ Մելգոնեան Հաստատութիւնը կանգուն պահելու, մինչ օտարին կառքին լծուած մեր պատասխանատուները անոր փոսը կը փորեն:

Այո՛, ինծի համար մեծ ցաւ է, սիրելի եղբայրս Պենոն, երբ 80 տարեկան սաղարթախիտ կաղնին կը տապալի: Ուսման կենսատու կեդրոն մը, իր ունեցած ամբողջ նիւթաբարոյական հարստութիւնով, մէկ օրէն միւսը փոշի կը վերածուի:

Ցա՛ւ է, երբ ամէն օր հայապահպանման մասին կը խօսինք, բայց կը քանդենք հայապահպանման ամենամեծ կեդրոններէն մէկը:

Ցա՛ւ է, երբ ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական Ժողովին ինքնագլուխ եւ անխոհեմ մէկ որոշումով փուլ կու գայ բերքով հարուստ, արմատներով առողջ ու ապագային նայող կրթական հայ օձախ մը, իր հետ բերելով անհաշի վնասներ մեծ Միութեան վարկին եւ հայ ժողովուրդի գոյատեւման պայքարին:

Յալը մե՛ծ է, երբ կը տեսնես հազարատը հայրողիներուն մտքի եւ մարմնի սնունդ տուող «Լուսոյ Տաճարին» անգթօրէն քանդուիլը, շիջումը մեծ երազին՝ ազնուագոյն եւ ազգանուէր բարերարներ Կարապետ եւ Գրիգոր Մելգոնեան եղբայրներուն:

Միրելի եղբայրս Պենոն, պէտք չէ մտահան ընել, թէ պատմութեան մէջ իշխանները կը կերտուին իրենց ասպետական արարքներով եւ ոչ թէ շքանշաններով:

Եղբայրդ՝
Զաւէն Ղարիպեան
(1957-ի շրջանաւարտ)

«Արարատ» թիւ 37, Պէյրուօ, Լիբանան.